

18.02.2022

Strategiajohtaja

3 §

Osallistuminen Euroopan Unionin DIGITAL-ohjelman rahoitushakuun hankkeella ”FAIR – Finnish AI Region”

HEL 2022-002578 T 02 05 02

Päätös

Strategiajohtaja päätti hyväksyä Helsingin kaupungin osallistumisen koordinaattorina Euroopan unionin DIGITAL-ohjelman rahoitushakuun hankkeessa ”FAIR – Finnish AI Region”.

Samalla strategiajohtaja päätti valtuuttaa kaupunginkanslian elinkeino-osaston innovaatiot ja uudet kokeilut -yksikön toimimaan kaupungin edustajana kyseisessä hankkeessa ja allekirjoittamaan hankkeen toteuttamiseksi tarvittavat asiakirjat.

Päätöksen perustelut

FAIR-hankkeella pääkaupunkiseudulle ollaan hakemassa eurooppalaista digitaalista innovaatiohubia. Eurooppalaiset digitaaliset innovaatiohubit (European Digital Innovation Hubs, EDIH) eli digitaali-innovointikeskittymät ovat osa EU:n uutta Digitaalinen Eurooppa -ohjelmaa. EDIH:it toimivat kompetenssi- ja testauskeskuksina, jotka auttavat yrityksiä kehittämään tuotteitaan, prosessejaan tai palveluitaan hyödyntämällä digitaalisia teknologioita. Rahoituksen ja koulutuksen tukipalveluilla tuetaan edelleen myös yritysten kokonaisvaltaista digitaalista transformaatiota. FAIR tulee toiminnassaan keskittymään teknologioiden osalta erityisesti tekoälyyn, lisättyyn todellisuuteen sekä kyberturvallisuuteen. Kohdesektoreina tulevat erityisesti olemaan digitaaliset palvelut, älykaupungit sekä terveys.

EDIH:t tulevat tarjoamaan yrityksille palveluita neljästä palvelukorista: kokeilualustat, rahoituksen tuki, osaamisen kehittäminen sekä innovaatioekosysteemi ja verkostoituminen. Palveluita tarjotaan yrityksille ensisijaisesti ilmaiseksi, mutta toimintakautensa aikana EDIH:ien tulee tarjota toiminnan jatkuvuutta ja hinnoittelua niin, että ne voivat toimia myös ilman ulkopuolista tukirahoitusta. Hubit tulevat toimimaan paitsi paikallisesti niin myös eurooppalaisella tasolla. Kansainvälisen yhteistyön tarkoituksena on erityisesti viedä sekä tuoda tarvittavaa osaamista palvelukehityksen tueksi muiden maiden EDIH:eistä. Valmisteluvaiheessa tällaisesta yhteistyöstä on sovittu jo Viron, Norjan, Ruotsin ja Belgian kanssa.

EDIH:ien nimitysprosessi on kaksivaiheinen. Ensimmäisessä, kansallisessa vaiheessa TEM haki ehdokkaita nimitettäväksi kansallisiksi

18.02.2022

Strategiajohtaja

EDIH-ehdokkaiksi. FAIR menestyi haussa parhain pistein ja valittiin seitsemän muun ehdokkaan ohella yhdeksi kansalliseksi ehdokkaaksi ja se osallistuu toiseen, komission rajoitettuun hakuun.

Suomeen EDIH:ejä tullaan perustamaan 2–4 kappaletta. Komission on allokoinut suomalaisten EDIH:ien rahoitukseksi yhteensä noin 14,8 miljoonaa euroa seitsemän vuoden ajanjaksolle. Tästä 6,2 miljoonaa euroa on osoitettu nyt käsillä olevaan ensimmäisen kolmen vuoden toimikaudelle. Rahoituksella katetaan korkeintaan 50 prosenttia EDIH:n kokonaiskustannuksista. Hubien rahoituksesta 50 prosenttia jää katettavaksi kansallisella vastinrahoituksella ja tästä 30 prosenttia tulee työ- ja elinkeinoministeriön rahoituksesta. FAIR-hankkeen kohdalla jäljelle jäävä 20 prosenttia katetaan kumppanirahoituksella. Suomeen on tavoitteena perustaa kokonaisuudessaan neljä EDIH:iä, mikä tarkoittaisi FAIR:in budjetiksi noin 1,2 miljoonaa euroa vuodessa. Helsingin kaupungin kokonaisbudjetti hankkeen kolmen ensi vuoden aikana olisi noin 300 000 euroa (100 000 euroa/vuosi).

FAIR:in valmistelu PK-seudulla on ollut käynnissä jo pitkään. Ensimmäiset keskustelut avattiin jo vuoden 2019 lopussa. Konsortiota lähdettiin rakentamaan PK-seudun vahvan tekoälykompetenssin ja erityisesti Suomen tekoälykeskuksen (FCAI) ympärille. Helsingin kaupunki veti valmistelutyötä ja vastasi suunnittelun etenemisestä. Samalla kumppanuus asettui lopulliseen muotoonsa, ja FAIR:n jäseniksi tulivat Teknologian tutkimuskeskus (VTT), Helsingin yliopisto, Aalto yliopisto, Haa-ga-Helia, Metropolia, CSC, Espoo, Vantaa, KiraHub ja EIT Digital. Kansalliseen hakuvaiheeseen konsortion koordinaattoriksi valikoitui VTT, joka ei kuitenkaan voinut jatkaa roolissa toisessa hakuvaiheessa. Uudeksi koordinaattoriksi valikoitui Helsingin kaupunki, joka oli vastannut valmistelusta jo sen alkuvaiheissa. Hankkeen koordinaattorina Helsingin kaupunki vastaa koko hankkeen taloudesta, sen seurannasta, raportoinnista sekä hankerahoituksen kanavoimisesta kumppaneille hankkeen toimintasuunnitelman mukaisesti. Lisäksi Helsingin kaupunki vastaa siitä, että toimintaa toteutetaan hyväksytyyn suunnitelman mukaisesti ja se solmii rahoitussopimuksen Euroopan komission kanssa.

Toiminnalla vahvistetaan Helsingin kaupunkistrategian ”Kasvun paikka” toteutumista erityisesti painopisteiden ”älykästä Helsinkiä johdetaan tiedolla ja digitalisaatiota hyödyntäen”, ”Helsinki on houkutteleva osaa-jille ja yrityksille” sekä ”kansallista edunvalvontaa ja kansainvälistä yhteistyötä” osalta. EDIH:n saamisella Helsinkiin on keskeisiä vaikutuksia alueen kilpailukyvyille. Tällä hetkellä alueen yrityksistä vain murto-osa hyödyntää tekoälyn ja sitä tukevien teknologioiden käyttöä toiminnas-saan. Käynnistyvällä toiminnalla voidaan paikata osaamisvajeita ja lisää yritysten kyvykkyyttä ottaa näitä teknologioita käyttöön sekä lisätä investointeja alueelle. Kansainvälisellä yhteistyöllä puolestaan voidaan

18.02.2022

Strategiajohtaja

tuoda osaamista sekä tukea yritysten skaalautumista Eurooppaan. EDIH:eillä on myös keskeinen rooli muun EU-rahoituksen kohdentumisella alueelle. Se lisää alueen kiinnostavuutta muun tutkimus- ja innovaatorahoituksen kohteena ja avaa siten alueen toimijoille tärkeän kanavan EU-rahoituksen hyödyntämisen lisäämiseksi. Edelleen toiminnassa saadaan paljon kokemuksia siitä, kuinka organisaatioiden välisessä yhteistyössä voidaan edistää uusien teknologioiden tarvitsemien tutkimus- ja kehityshankkeiden syntyä yritysten, kaupunkien ja korkeakoulujen välisessä toiminnassa. EDIH-toiminnan myötä konsortiolle rakentuu tietoon perustuvaa ymmärrystä siitä, missä teknologian hyödyntämisen suurimmat notkot ovat ja minkälaisella palveluntarjonnalla niihin voidaan vastata. Toiminnassa mukana olevien ekosysteemikumppaneiden kanssa voidaan puolestaan välittömästi tarttua näitä koskeviin osaja- ja osaamispuutteisiin. Toiminnan vaikuttavuutta tarkkaillaan useilla eri mittareilla, joista kenties yksi keskeisimmistä on asiakasyritysten digimaturiteetin kasvu. Mittareiden tuottaman tiedon pohjalta toimintaa suunnataan uudestaan ja kehitetään rahoituskauden aikana.

Helsingin kaupungin hallintosäännön mukaan kansliapäällikkö tai määräämänsä viranhaltija päättää kaupungin puolesta Euroopan unionin rahoituksen hakemisesta. Kansliapäällikkö on päätöksellään 4.8.2021 164 § siirtänyt toimivallan strategiajohtajalle, joka tekee päätökset milloin euroon asti.

Lisätiedot

Kalle Toivonen, erityisasiantuntija, puhelin: 310 36178
kalle.toivonen(a)hel.fi
Anna Lehtovaara, erityissuunnittelija, puhelin: 310 36685
anna.lehtovaara(a)hel.fi

Liitteet

1 Salassa pidettävä (JulkL (621/1999) 24.1 § 17 k)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia